

**UCHWAŁA Nr 107/X/11**  
**RADY GMINY WISKITKI**  
**z dnia 26 października 2011r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony  
Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym ( j.t. Dz. U z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust.2 pkt 1 z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.Nr.180 poz. 1493 z późn. zm.) Rada Gminy Wiskitki uchwala co następuje:

**§ 1**

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2**

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

**§ 3**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY  
1/10  
*Leszek Kopczewski*

Załącznik  
do Uchwały Nr 107/X/11  
Rady Gminy Wiskitki  
z dnia 26 października 2011r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE  
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE  
NA LATA 2011–2015**



## WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.

3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.  
§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.  
§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Wiskitki ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011–2015. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

## **I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Wiskitki**

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2010r. Gmina Wiskitki liczy 9619 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Żyrardowie wynosi 467 osób, z czego jedynie 45 osób pobiera zasiłek dla bezrobotnych.

Ze statystyki policyjnej wynika, że na terenie gminy w roku 2010 przeprowadzonych zostało 114 interwencji domowych. W roku 2010 procedurą „Niebieskiej Karty” objętych było 13 rodzin. W 2009 roku 9 rodzin i w 2008 roku 9 rodzin.



W roku 2008 przeprowadzono 5 postępowań karnych dotyczących przestępstwa znęcania się nad osobą najbliższą z czego 3 zakończono skierowaniem aktu oskarżenia , natomiast 2 umorzono. W roku 2009 i 2010 jedno postępowanie zostało umorzone.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2010r. figurowały 24 osoby zgłoszone przez członków rodziny, policję pracowników, prokuraturę oraz inne osoby celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu, w tym jedną sprawę zgłoszono do Sądu w celu skierowania osoby na przymusowe leczenie odwykowe.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2010 roku 8% ludności gminy korzystało z zasiłków pomocy społecznej. W tym okresie Ośrodek nie odnotował żadnych zgłoszeń dotyczących przemocy i nie wypełniono „Niebieskiej Karty”.

W 2010r. jedna osoba korzystała z pomocy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w związku z przemocą w rodzinie i Ośrodek Pomocy Społecznej pokrywał koszty pobytu tej osoby w placówce ze względu na ostatni stały meldunek na terenie Gminy Wiskitki.

W szkołach na terenie Gminy Wiskitki zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem natomiast przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Służba zdrowia z terenu Gminy Wiskitki nie odnotowała zgłoszeń dotyczących aktów przemocy.

## **II. Cele programu**

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wiskitki,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Wiskitki,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

## **III. Założenia Programu**

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

#### **IV. Program jest spójny z Programami:**

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wiskitki na lata 2009 - 2014,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2010 - 2014,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2011r.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- **ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- **ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2004 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- **ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 1982 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

#### **V. Zasoby Gminy Wiskitki w zakresie realizacji Programu:**

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
  - Posterunek Policji,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - placówki oświatowo-wychowawcze,
  - Zakład Opieki Zdrowotnej,
  - organizacje pozarządowe,
  - parafie,
  - inne,

#### **VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:**

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

#### **VII. Zagrożenia w realizacji zadań:**

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,



- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

## **VIII. Realizacja celów Programu**

### **CEL 1**

#### **Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wiskitki**

##### **Działania:**

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy
- Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Wójt Gminy Wiskitki

2. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- inni w zależności od zasobów,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

3. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,

**CEL 2**

**Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie**

**Działania:**

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Żyrardowie celem podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

**CEL 3**

**Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie**

**Działania:**

Udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,

- udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
- udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,



- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.

1. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- policja,
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
  - Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - przedstawiciele oświaty,
  - Przedstawiciele ochrony zdrowia.
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

### **Monitorowanie**

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

### **Sprawozdawczość**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiskitkach do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

### **Finansowanie Programu**

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wiskitki,